

Postanowienie z dnia 8 września 2010 r.

III PZ 6/10

W postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania nie ulega zmianie tok instancji. Właściwy do jej rozpoznania sąd drugiej instancji nie orzeka jako sąd pierwszej instancji. Stąd też do zażalenia na postanowienie tego sądu odrzucające zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi stosuje się art. 394¹ § 2 oraz art. 87¹ § 2 k.p.c.

Przewodniczący SSN Romualda Spyt (sprawozdawca), Sędziowie SN: Józef Iwulski, Zbigniew Myszka.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 8 września 2010 r. sprawy z powództwa Zenona S. przeciwko Politechnice L. w L. o przywrócenie do pracy, na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 31 marca 2010 r. [...]

o d d a l a zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy w Lublinie postanowieniem z dnia 31 marca 2010 r. odrzucił zażalenie powoda Zenona S. na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy w Lublinie z dnia 27 stycznia 2010 r. odrzucające skargę powoda o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 15 maja 2007 r. [...].

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy stwierdził, że orzekając w niniejszej sprawie działa jako sąd drugiej instancji, zaś dopuszczalność zażalenia na postanowienia sądu drugiej instancji regulowana jest treścią art. 394¹ k.p.c., który wskazuje katalog postanowień sądu drugiej instancji, podlegających zaskarżeniu do Sądu Najwyższego w drodze zażalenia. Zgodnie z treścią art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związa-

nych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji.

Sąd Okręgowy podkreślił, że postanowienie z dnia 27 stycznia 2010 r. odrzucające skargę powoda o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem zostało doręczone powodowi w dniu 10 lutego 2010 r. wraz z pouczeniem, że służy od niego zażalenie do Sądu Najwyższego w terminie tygodniowym od dnia doręczenia postanowienia, przy czym winno być ono sporządzone przez radcę prawnego bądź adwokata, co wynika z treści art. 394¹ i art. 87¹ § 1 k.p.c. Tymczasem wbrew temu pouczeniu zażalenie w sprawie niniejszej zostało sporządzone i wniesione przez Zenona S. osobiście, co czyni je niedopuszczalnym, a tym samym prowadzi do odrzucenia tego środka zaskarżenia.

Pełnomocnik powoda - adwokat Ewa W.-B. - wniosła na powyższe postanowienie zażalenie. Postanowieniu zarzuciła naruszenie przepisów postępowania: art. 370 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 87¹ k.p.c. - poprzez nietrafne uznanie, że powód w złożonym zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy w Lublinie z dnia 27 stycznia 2010 r. nie zachował wymagań formalnych, składając osobiście zażalenie niesporządzone przez fachowego pełnomocnika w osobie adwokata lub radcy prawnego, pomimo braku takiego obowiązku wynikającego z przepisów ustawy, art. 394¹ § 2 k.p.c. - poprzez błędną wykładnię tego przepisu i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że powód winien złożyć zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy w Lublinie z dnia 27 stycznia 2010 r. do Sądu Najwyższego i nietrafne stanowisko, iż Sąd Okręgowy rozpoznawał niniejszą sprawę jako sąd drugiej instancji, art. 394 § 1 pkt 11 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 367 § 2 k.p.c. - poprzez niezastosowanie tych przepisów i nieprzekazanie złożonego w dniu 17 lutego 2010 r. zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy w Lublinie z dnia 27 stycznia 2010 r. do Sądu Apelacyjnego w Lublinie - właściwego do rozpoznania zażalenia jako Sąd drugiej instancji

W uzasadnieniu podniesiono, że Sąd Okręgowy w Lublinie, na skutek stwierdzenia swej niewłaściwości przez Sąd Rejonowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie orzekał w niniejszej sprawie jako sąd pierwszej instancji, dlatego też zgodnie z treścią przepisu art. 394 § 1 pkt 11 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 367 § 2 k.p.c. właściwym do rozpoznania zażalenia jest Sąd Apelacyjny w Lublinie. Biorąc pod uwagę powyższą okoliczność, oczywiście

jest, iż przepis art. 87¹ § 2 k.p.c. nie ma zastosowania do złożonego w dniu 17 lutego 2010 r. zażalenia powoda.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne. Zgodnie z treścią art. 405 k.p.c. do wznowienia postępowania z przyczyn nieważności oraz na podstawie przewidzianej w art. 401¹ właściwy jest sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, a jeżeli zaskarżono orzeczenia sądów różnych instancji, właściwy jest sąd instancji wyższej. Do wznowienia postępowania na innej podstawie właściwy jest sąd, który ostatnio orzekał co do istoty sprawy. W uprzednim orzecznictwie ukształtował się między innymi pogląd, że oddalenie apelacji przez sąd drugiej instancji nie stanowi orzeczenia co do istoty sprawy, a jest nim wyłącznie orzeczenie reformatoryjne (zmieniające) wskazane normatywnie w art. 386 § 1 k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 1996 r., I PKN 28/96, OSNAPUS 1997, nr 13, poz. 236 z dnia 11 kwietnia 2000 r., III CKN 172/00, LEX nr 146180, z dnia 26 lipca 2002 r., III AO 18/02, OSNAPiUS 2002 nr 21, poz. 1, z dnia 2 lipca 2002 r., I PZ 47/02, OSNP 2004 nr 9, poz. 159 i z dnia 9 lipca 2003 r., IV CO 7/03, LEX nr 560606). Równocześnie utrwalilo się w judykaturze stanowisko odmienne, uznające, że sąd drugiej instancji oddalający apelację jest sądem orzekającym co do istoty sprawy w rozumieniu art. 405 zdanie drugie k.p.c. Pogląd ten odwoływał się przede wszystkim do zasad systemu apelacyjno-kasacyjnego, w którym sąd drugiej instancji jest zawsze sądem merytorycznym, także wtedy, gdy oddala apelację. Wyrażony został on, między innymi, w postanowieniach Sądu Najwyższego z 5 marca 2001 r., III CO 17/01 (niepublikowane), z dnia 5 czerwca 2001 r., III CO 17/01 (niepublikowane), z dnia 22 grudnia 2003 r., III CO 24/03 (niepublikowane) i z dnia 21 kwietnia 2004 r., III CZP 11/04 (OSNC 2004 nr 12, poz. 206) oraz w uchwałach z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98 (OSNC 1999 nr 7-8, poz. 124), z dnia 13 stycznia 2005 r., III CZP 77/04 (OSNC 2005 nr 12, poz. 200) i z dnia 2 sierpnia 2006 r., III CZP 46/06 (OSNC 2007 nr 5, poz. 69). Sąd Najwyższy opowiedział się jednocześnie za stanowiskiem, że orzeczenie oddalające apelację jest ostatnim orzeczeniem co do istoty sprawy, jeżeli w wyniku jego zaskarżenia zostanie oddalona kasacja. Ostatecznie Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 3 kwietnia 2007 r., III CZP 137/06 (OSNC 2007 nr 9, poz. 125), rozstrzygając wątpliwości co do znaczenia użytego w przepisie art. 405 sformułowania „sąd, który

ostatnio orzekał co do istoty sprawy”, przyjął, że sąd drugiej instancji, który oddalił apelację, jest sądem orzekającym ostatnio co do istoty sprawy w rozumieniu art. 405 zdanie drugie k.p.c., właściwym do wznowienia postępowania na podstawach określonych w art. 403 k.p.c. Stąd też właściwym do rozpoznania skargi o wznowienie postępowania z przyczyn restytucyjnych wniesionej przez skarżącego był Sąd drugiej instancji - jako sąd orzekający co do istoty sprawy. Z tej przyczyny zapadło postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 13 października 2009 r. o przekazaniu skargi do rozpoznania temu Sądowi według właściwości, co oczywiście nie oznacza, że Sąd ten (Sąd Okręgowy) działał jako sąd pierwszej instancji. W postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania nie ulega zmianie tok instancji; pozostaje on taki sam jak w postępowaniu zakończonym prawomocnym wyrokiem. Skarga o wznowienie postępowania nie jest powództwem o ukształtowanie prawa, gdyż nie rozpoczyna nowego postępowania, ale stanowi kontynuację procesu zakończonego prawomocnym wyrokiem, z zachowaniem statusu instancyjnego poszczególnych sądów biorących udział w tym postępowaniu. Zatem zażalenie na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę o wznowienie postępowania przysługiwało do Sądu Najwyższego (394¹ § 2 k.p.c.), z zachowaniem wymagań wynikających z przepisu art. 87¹ § 2 k.p.c. Ich niedochowanie uprawniało Sąd drugiej instancji do odrzucenia zażalenia w oparciu o odpowiednio stosowany (na mocy art. 398²¹ k.p.c.) art. 373 k.p.c. w związku 397 § 2 k.p.c., co też Sąd drugiej instancji uczynił postanowieniem z dnia 31 marca 2010 r. To ostatnie postanowienie Sądu drugiej instancji stanowiło „postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie” w myśl art. 394¹ § 2 k.p.c., na które przysługiwało zażalenie do Sądu Najwyższego, a więc również środek zaskarżenia obwarowany wymaganiami wniesienia go przez profesjonalnego pełnomocnika, czego skarżący nie dochował, wnosząc osobiście zażalenie z dnia 17 lutego 2010 r. W konsekwencji zatem zaskarżone postanowienie ma oparcie w obowiązujących przepisach prawa (odpowiednio stosowany art. 373 k.p.c. w związku 397 § 2 k.p.c.).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na mocy art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

=====